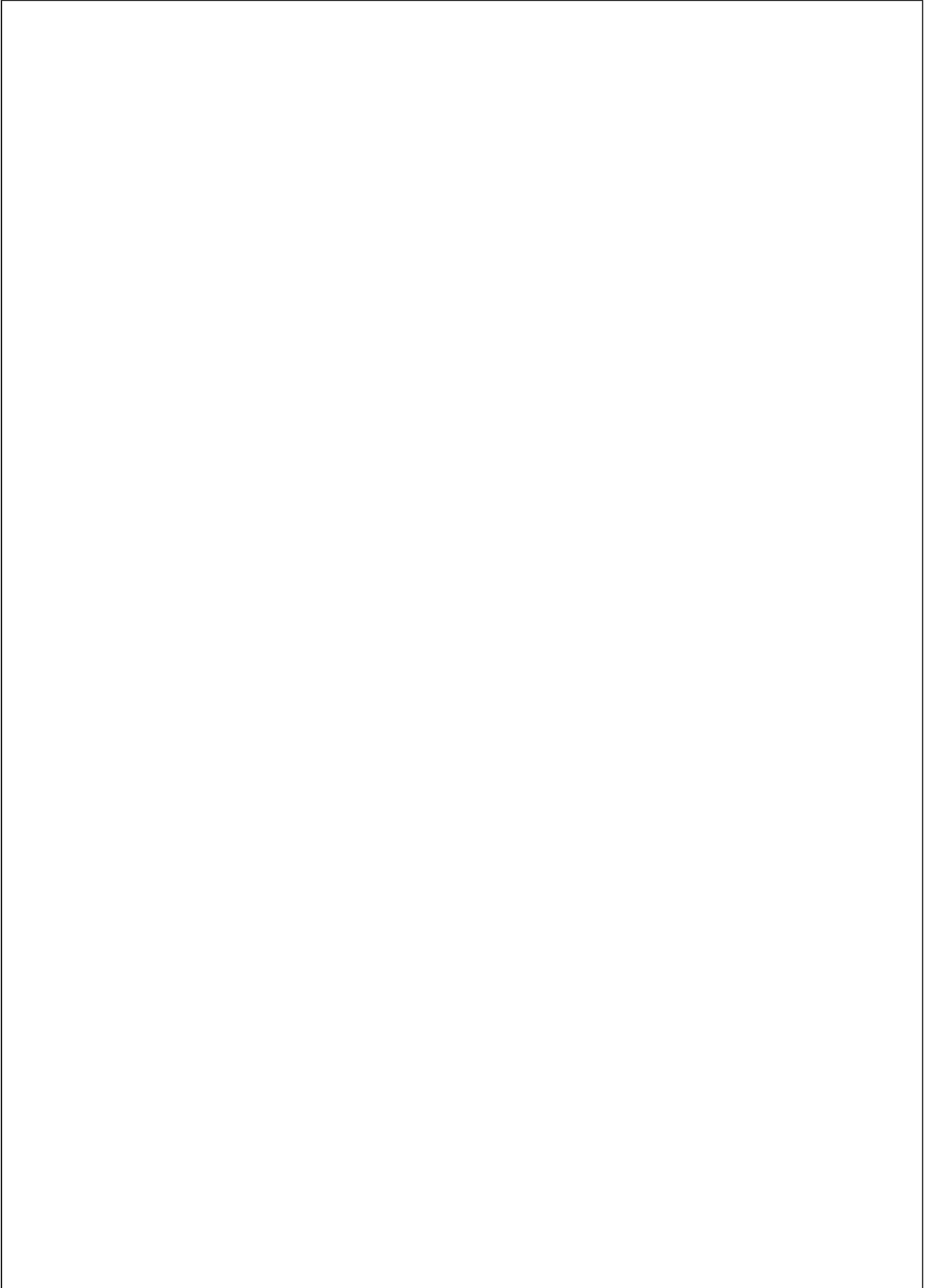

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/214680,Pawel-Tomasik-Oddzial-Warszawski-Zwiazku-Literatow-Polskieh-wobec-zawieszenia-sp.html>
27.02.2026, 02:03

Paweł Tomasik: Oddział Warszawski Związku Literatów Polskich wobec zawieszenia spektaklu „Dziady” w Teatrze Narodowym

Decyzja władz w sprawie usunięcia z repertuaru Teatru Narodowego spektaklu „Dziady” w reżyserii Kazimierza Dejmka wzbudziła duże emocje i wywołała protesty. Sprawa wzbudziła też oburzenie w środowisku pisarzy. Część z nich podjęła inicjatywę zwołania w tej sprawie nadzwyczajnego walnego zebrania Oddziału Warszawskiego ZLP.

28.02

[Aparat bezpieczeństwa](#) [Kultura](#) [Marzec 1968](#)

29 lutego 1968 r., odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Oddziału Warszawskiego Związku Literatów Polskich (OW ZLP) zakończone przyjęciem rezolucji domagającej się przywrócenia spektaklu „Dziady” Adama Mickiewicza, usuniętego z repertuaru Teatru Narodowego, opowiadającej się za wolnością twórczości artystycznej i ograniczeniem cenzury. Zebranie to było jednym z elementów preludium do wydarzeń Marca 1968 r.

Protesty przeciwko cenzurze

30 stycznia 1968 r., po ostatnim, jedenastym spektaklu zdjętych z afisza na mocy decyzji władz „Dziadów” Adama Mickiewicza, doszło do demonstracji młodzieży, podczas której milicja zatrzymała 31 osób. Decyzja władz w sprawie spektaklu w reżyserii Kazimierza Dejmka wzbudziła duże emocje i wywołała protesty. Już następnego dnia zbieranie podpisów pod petycją do Sejmu PRL z protestem w tej sprawie rozpoczęła grupa opozycyjnych studentów skupionych wokół Adama Michnika. 17 lutego 1968 r. Irena Lasota wysłała tę petycję do Sejmu. Pomimo prób przeciwdziałania tej akcji ze strony SB i aktywistów organizacji młodzieżowych, w Warszawie udało się zebrać 3145 podpisów.

Sprawa „Dziadów” wzbudziła też oburzenie w środowisku pisarzy. Część z nich podjęła inicjatywę zwołania w tej sprawie nadzwyczajnego walnego zebrania Oddziału Warszawskiego ZLP. Już 5 lutego 1968 r. inicjatywę tę wsparła wystarczająca do zwołania nadzwyczajnego zebrania liczba członków oddziału (ponad 1/3 członków).

25 lutego 1968 r. do przywrócenia „Dziadów” do repertuaru Teatru Narodowego wezwała Komisja Programowa Dramatu Stowarzyszenia Polskich Artystów Teatru i Filmu – Związku Artystów Scen Polskich.

Dyskusja i głosowanie

Nadzwyczajne walne zebranie Oddziału Warszawskiego ZLP rozpoczęło się 29 lutego 1968 r. o godzinie 16.50. Z informacją na temat sprawy „Dziadów” wystąpił przedstawiciel Ministerstwa Kultury i Sztuki Stanisław Witold Balicki. Zgłoszono dwa projekty rezolucji. Pierwszy w imieniu Podstawowej Organizacji Partyjnej PZPR i Koła ZSL przy ZLP zgłosił Stanisław Ryszard Dobrowolski, a drugi Andrzej Kijowski. W trakcie burzliwej dyskusji wystąpił m.in. Stefan Kisielewski. Opowiedział się za projektem rezolucji zgłoszonym przez Kijowskiego,

„która stawia sprawę całościowo na tle tej skandalicznej dyktatury ciemniaków w polskim życiu kulturalnym, jaką obserwujemy od dłuższego czasu”.

Autor tych słów został pobity przez nieznanych sprawców 11 marca 1968 r. Słowa, jakie usłyszał od nich, nie pozostawiały wątpliwości, że była to forma kary wymierzona przez władzę za jego postawę polityczną.

Po zakończeniu dyskusji przystąpiono do głosowania. Na sali było obecnych 431 członków Oddziału Warszawskiego ZLP. Spośród 356 głosujących 221 poparło rezolucję zgłoszoną przez Kijowskiego, uzupełnioną o poprawkę Jerzego Zagórskiego, a 124 rezolucję zaproponowaną przez Dobrowolskiego. Oddano jeden głos nieważny, 10 osób oddało czyste kartki.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Aparat bezpieczeństwa, Kultura, Marzec 1968

Artykuł